

Grønne krav kan udfordre kvægbrugere

– men der er løsninger og muligheder

Den grønne trepart vil få stor betydning for arealanvendelsen i landbruget, og ambitionerne på miljøområdet kan udfordre danske kvægbrugere, men Aarhus Universitet og SEGES Innovation ser flere muligheder for tilpasning. Med de rette tiltag og samarbejde i hele værdikæden, er der gode muligheder for fremtidens kvægproduktion.

En ny analyse fra Concito og Danmarks Naturfredningsforening viser, at kvægbestande kan blive reduceret markant i visse sårbare områder som følge af den grønne trepartsaftale. Dette har skabt bekymring blandt mange kvægbrugere, men set fra formand for Landbrug & Fødevarer Kvæg, Christian Lunds stol er der flere veje frem.

"Det er klart, at vi kommer til at ændre den måde, vi holder kvæg på i dag. Men med den grønne trepart har vi jo netop fået en række muligheder for at beskytte klima og miljø – og samtidig producere effektivt. Der skal tænkes i at bruge arealerne multifunktionelt," understreger han.

Det bakkes på af Innovationsdirektør hos SEGES Innovation, Lisbeth Henriksen.

"Der er gevaldige udfordringer forude, men der er også teknologier og løsninger, der kan hjælpe landmændene," siger hun.

Alternative afgrøder og biogasanlæg

For at imødekomme kravene kan kvægbrugere overveje omlægning til afgrøder som græs og roer. Disse afgrøder kan reducere kvælstofudledningen og fungere som foder. Biogasanlæg, som omdanner gylle til energi og medvirker til omfordeling af husdyrgødningens næringsstoffer, er en anden løsning, der både kan reducere miljøpåvirkningen og sikre landmandens indtjening.

Lisbeth Henriksen understreger, at disse løsninger kan lette presset på kvægbrugene: "Vi skal finde veje, der både beskytter naturen og sikrer, at landmændene kan opretholde en økonomisk rentabel produktion."

Græsmarker har god effekt

Ifølge forskere på Aarhus Universitet er græs en både billigere og mere effektiv måde at fjerne kvælstof på end skov. Alligevel er det ikke noget, der fylder meget i aftalen om den grønne trepart. Græsmarker har ifølge Aarhus Universitet cirka samme effekt som brakmarker i forhold til at optage kvælstof. Og derfor mener Christian Lund, at det er et af de værktøjer, man skal kigge på for at komme i mål.

"Vi har den holdning, at vi skal kigge på alle de mulige værktøjer, der findes. Og vælge løsninger, som både tilgodeser miljø, klima og samtidig sikrer, at vi kan fastholde vores produktion," understreger han.

Bæredygtig fremtid

Løsningerne skal findes både i den grønne trepart og lokalt, hvor udfordringerne findes.

"De løsninger, vi leder efter, skal findes i de områder, hvor udfordringerne er. I samråd mellem de lokale landboforeninger, kommunerne, de grønne organisationer og andre interessenter, skal der tænkes kreativt. For hvem kender bedre rammerne i lokalområdet end dem, der bor og arbejder der? Der ligger et stort og vigtigt arbejde i at få detaljerne vendt i de kommende kystvandråd og vandoplands-styregrupper," siger Christian Lund.

Som mælkeproducent og formand for Landbrug & Fødevarer Kvæg ser Christian Lund positivt på fremtiden som mælkeproducent.

"Jeg glæder mig personligt meget til at komme i gang med den udvikling, for der skal selvfølgelig ske ændringer, og det bliver ikke let for alle. Men samlet set er der en god vej," slutter Christian Lund.

Fremtiden for danske kvægbrugere er udfordrende, men med innovation og støtte er der fortsat grundlag for en sund kvægproduktion. Branchetilpasning og målrettede investeringer kan skabe en vej frem, der gavner både miljøet og landmandens eksistensgrundlag.

Nysgerrig på at vide mere om græs som virkemiddel?

Læs mere i rapporten fra Aarhus Universitet lige her:

10 spørgsmål til professoren

– om alger og tang i foder til kvæg

Arealerne på land er begrænsede, og metanudledningen fra køer skal reduceres. Måske en del af løsningen på begge problematikker findes ude i havet? Vi har stillet professor Mette Olaf Nielsen 10 spørgsmål om alger og køer, så du som landmand kan blive klogere og klar på fremtiden.

1 Hvordan virker alger som metanreducerende foderadditiv?

"Nogle alger indeholder bioaktive stoffer, som blokerer de enzymer, der er involveret i metandannelsen i koens vom. Det er desværre ikke alle algearter, der har disse bioaktive stoffer."

2 Kan vi dyrke de effektive algearter i Danmark?

"Det kan vi godt. Men det bliver ikke i havet. I projektet Climate Feed har vi undersøgt nordiske algearter, som vil kunne dyrkes omkring Danmark, men disse har desværre ikke metanreducerende effekt. Den mest kendte og effektive art *Asparagopsis* er tropisk og vil skulle dyrkes på land i nogle særlige lukkede systemer. Det er muligt, og der er virksomheder, der er i gang med at sætte produktion op."

3 Hvor langt er vi fra, at landmanden kan bestille metanreducerende alger i sin mineralblanding hos foderstoffene?

"Det kommer meget an på, hvem du spørger. Et dansk firma satser på at kunne levere metanreducerende alger til den samlede økologiske produktion i Danmark i 2030 – som et alternativ til Bovaer, som økologer jo ikke må benytte."

4 Bovaer bliver nævnt i forslag til kommende lovgivning, ingen nævner alger. Hvordan kan det være?

"Det er fordi, de ikke er på markedet endnu. I det øjeblik de kommer på markedet, så er jeg sikker på, de bliver skrevet ind i lovgivningen også."

5 Hvad er potentialet for alger?

"Det helt store potentiale for alger er i den økologisk mælke- og kvægproduktion, fordi selve produktionsprocessen af alger kan blive certificeret som økologisk."

6 Der er kamp om den danske landbrugsjord. Kan havet bruges til at dyrke reelt foder til kvæg?

"Ja, det kan det godt. Så det er et spørgsmål om at finde praktiske og økonomiske løsninger, så det også bliver en god forretning. Tang vil i princippet kunne dyrkes i have omkring Danmark og bruges som alternativ proteinkilde i foder til kvæg."

Mette Olaf Nielsen
Professor
Institut for Husdyr- og
Veterinærvidenskab
Aarhus Universitet

Kvæg kan godt lide tang

For dig som kvægbonde lyder det måske en smule fjernt, at du hver morgen skal putte tang i foderblanderen. Men for dine køer er det slet ikke så mystisk. Det fortæller Annette Bruhn, der er seniorforsker ved Aarhus Universitets Institut for Ecoscience og har viet sit arbejdsliv til at blive så klog som overhovedet muligt på den praktiske del af dyrkning og udnyttelse af tang.

"Hvis kvæg går frit rundt i naturen og har adgang til stranden, og de bliver lidt småsultne, så kan de godt finde på at gå ned på stranden og nappe noget tang og spise det. Så kvæg kan godt lide tang, og det er naturligt for dem at spise tang," siger Annette Bruhn og fortæller videre om sit arbejde med at understøtte en fremtidig produktion af tang som kvægfoder.

"Et eksempel er, at vi sår mikroskopiske sporer af sukkertang på 2-6 mm tynde snore, som bliver opdyrket under laboratorielignende forhold, inden de kommer ud i havet, og på en sæson – fra oktober til maj - kan de vokse fra millimeter store tangspirer til 2-3 meter lange tangplanter. Vi arbejder både med den helt nørdede optimering af spireprocessen og med, hvordan produktio-nen kan fungere i praksis i stor skala. Det er vildt spændende, og potentialet er kæmpestort."

Søsalat bobler rundt i et "klimarum" på Aarhus Universitet.
Foto: SEGES Innovation

7

Hvilke barrierer er de væsentligste for at producere tang til kvægfoder?

"Der skal findes dyrknings- eller forarbejdningsmetoder, så man kan fjerne eventuelt ophobede mængder af kritiske mineraler i algerne. Mange marine alger har en evne til at optage mineraler som fx jod, arsen, cadmium, bly og kviksølv, som findes i det havvand, de vokser i. Det er stoffer, hvor det europæiske fødevarer sikkerhedsagentur, EFSA, har fastsat forholdsvis lave tærskelværdier for indhold i biomasser til foder eller i den totale foderration. Der bliver arbejdet på løsninger, men for dyrkning af kvægfoder i havet er det helt sikkert en barriere. Ligesom det er en barriere, at tang og alger vil skulle konkurrere prismæssigt med nuværende proteinkilder, der indtil videre har en lavere dyrkningspris."

8

Hvilke egenskaber har tang, som gør det velegnet til kvægfoder?

"Nogle arter har en meget høj fordøjelighed og dermed potentielt også næringsværdi, som jo er afgørende for kvægproducenten. Som ved planteafgrøder kan der ligge en stor gevinst og et stort arbejde foran os i at planteafgrøde tangen, for at den opnår sit fulde potentiale."

9

Alger og tang som foder til kvæg – er det fremtidsfantasier eller løsningen lige om hjørnet?

"Med hensyn til reelt foder, er det ikke lige om hjørnet. Der skal bruges store mængder, og setups til det er vi langt fra. Som metanreducerende additiv produceret i kar på land skal vi måske lige rundt om et par hjørner, men så er vi der også."

10

Som forsker, hvorfor er det så interessant at arbejde med metanreducerende additiver til kvægfoder?

"Fordi køer har en helt særlig plads i et cirkulært landbrug og i vores fødekæde. De har nogle særlige egenskaber med at kunne udnytte biomasser, som f.eks. plantedele, som er uegnet til menneskeføde. Derfor giver det mening af finde klimaløsninger, så vi stadig kan have køer i Danmark."

Du kan høre Annette Bruhn fortælle meget mere om dyrkningsmetoder, barrierer og muligheder i den nyeste udgave af podcasten KvægLyt.

Tangfrø sås på snore, der senere bliver spændt ud i havet.
Foto: SEGES Innovation

Kalvens Dag

2024 19. NOVEMBER
MCH HERNING KONGRESSENER

Tilmeld dig på kalvensdag.dk

Kom med til temadag om sandseparation

Sæt kryds i kalenderen tirsdag d. 29. oktober, hvor Agillix og SEGES Innovation inviterer til den spændende temadag om sandseparation i Messecenter Vesthimmerland i Aars.

Programmet er spækket med eksperter, der deler ud af den nyeste, faglige viden på området. Du kan bl.a. glæde dig til at høre om sand, sandkvalitet, de forskellige anlæg på markedet, hvad det kræver af tilladelser, hvordan en sandvasker kan forbedre dit ESG-regnskab samt økonomien ved brug af sandseparation. Og meget mere...

Find hele programmet og tilmeld dig inden 22. oktober

Overvågning af kvier: Husk blodprøverne

I 2021 trådte en ny bekendtgørelse i kraft i forhold til bekæmpelse af salmonella. Den betyder, at ejendomme automatisk kommer i niveau 2, hvis de ikke overholder retningslinjerne.

Hvis du har kvier på ejendomme, hvor der ikke leveres mælk fra, og din besætning er i salmonella niveau 1, skal du sikre, at der udtages blodprøver af kvier, der står på kviejendomme eller kviehoteller. Der skal tages otte prøver én gang årligt, men hvis kvierne står på et kviehotel med kvier fra flere bedrifter, skal der tages prøver to gange årligt. Husk, at prøverne skal være korrekt indberettet som bilag 1-overvågningsprøver. Manglende indberetning kan medføre, at besætningen rykkes til salmonella niveau 2.

Kontakt Lene Trier, hvis du er i tvivl om korrekt indberetning. ltr@seges.dk - 87405237

Få mest muligt ud af dine fradrag:

Mobil og computer i landbruget

For mere information,
kan du besøge Skats
hjemmeside:

Som enhver virksomhedsejer er det altid en fordel at kende til de skattefradrag, du kan få for udgifter til mobiltelefoner og computere. Ved at følge nogle simple tips, kan du sikre, at dine investeringer i teknologi ikke kun forbedrer dit arbejde, men også hjælper med at reducere dine samlede omkostninger.

Frdrag for computer

Når du køber din første computer eller udskifter en brugt, kan du trække udgiften fra i skat, hvis den bruges til erhvervs-mæssige formål. Det betyder, at du kan få støtte til at modernisere din virksomhed uden at skulle bære hele omkostningen selv.

Frdrag for internet

Udgifter til internet kan trækkes fra på samme måde, hvis det også anvendes til erhvervs-mæssige formål. Det gælder selvfølgelig også de omkostninger, der er forbundet med at sikre godt trådløst internet i stalde og andre driftsbygninger.

Frdrag for mobiltelefon

Hele udgiften til mobiltelefon kan trækkes fra, hvis du bruger telefonen i din virksomhed. Det betyder, at du kan trække dit køb og dit abonnement fra i skat, hvis du anvender telefonen i din bedrift. Vær dog opmærksom på, at hvis du vælger at trække udgifterne til indkøb og abonnement fra i skat, skal du samtidig beskattes af fri telefon med 3.200 kr. årligt (2024). Beløbet skal medregnes dit skatteregnskab.

5 tips til skattefradrag i landbruget

Dokumentation: Hold styr på, hvordan og hvor meget udstyr bruges i virksomheden

Del udgifterne: Skil udgifter mellem privat og erhverv, husk fx at marker private mobilabonnementer, når du afleverer dine bilag til din revisor

Få fradrag: Udnyt muligheden for at trække erhvervs-mæssige udgifter til mobiltelefon, computere og internet fra i skat

Fri telefon: Nyd godt af skatterabatter for ægtefæller.

Regnskab og indberetning: Tjek med din revisor, hvordan du fordeler moms og skat korrekt i regnskabet, så du får de samlede fulde fradrag på mobil og computer

Husk tilbageholdelsestiden for slagtning

DMS kan hjælpe med at sikre, at behandlede køer, der ikke overholder tilbageholdelsestiden, ikke sendes til slagtning. Men både landmand og dyrlæge skal huske at registrere i tide.

En slagtet ko med én dag tilbage af tilbageholdelsestiden for behandling med antibiotika. Mere skal der ikke til, før store mængder kød ender i slagteriets affaldscontainer. Og desværre oplever direktør for medlemsforhold hos Danish Crown, Torben Nørremark, at det har store konsekvenser, når køer bliver sendt til slagtning inden for tilbageholdelsestiden.

"Når det sker, skal slagteriet stoppe alt kød, der kan indeholde kød fra de dyr, der er slagtet inden for tilbageholdelsestiden, og kødet kasseres. Det er ikke særlig bæredygtigt og en dårlig forretning for både os og for landmanden," siger Torben Nørremark.

DMS kan hjælpe

DMS kan være med til at sikre, at køer ikke slagtes inden for tilbageholdelsestiden, fortæller specialkonsulent Nina Kloster, SEGES Innovation.

"I DMS har vi funktionerne 'Må slagtes' og 'Dyr med tilbageholdelsestid'. Men funktionerne har jo kun en effekt, hvis der registreres korrekt og i tide. Så både landmand og dyrlæge må være enormt opmærksom på at registrere straks," lyder det fra Nina Kloster.

Det er til enhver tid landmandens ansvar at overholde tilbageholdelsestiden. Det er derfor vigtigt at kende tilbageholdelsestiderne på de forskellige behandlinger og benytte et sikkert system til at styre, hvornår dyrene må slagtes.

VIL DU VIDE MERE: NINA KLOSTER, NNK@SEGES.DK